

KỶ NIỆM 50 NĂM NGÀY THÀNH LẬP TIỂU ĐOÀN TÂY ĐÔ (24/6/1964 - 24/6/2014)

Nghĩa tình bộ đội Tây Đô

Bài 1: Trọn nghĩa nước non!

Từ ngày thành lập Tiểu đoàn Tây Đô (TĐTD) (đầu tiên) ngày 24-6-1964 tại Phương Bình-Phụng Hiệp, kế tiếp ra mắt thêm TĐTD2 (tháng 12-1967, tại Hỏa Lưu-Long Mỹ), rồi đến TĐTD3 (cuối năm 1972) – cán bộ, chiến sĩ TĐTD đã trải qua hơn 400 trận đánh lớn, nhỏ - trong kháng chiến chống Mỹ; bảo vệ biên giới Tây Nam và 10 năm giúp bạn ở Campuchia (CPC). Trong đó nhiều trận có tiếng vang, như: Ông Hào, Hòa Hưng, Thị Đội, v.v... Có cả những trận trong chiến tranh bảo vệ biên giới Tây Nam Tổ quốc và giúp bạn...

BẢO VỆ BIÊN GIỚI TÂY NAM!

Hòa bình, nhưng "ở đâu có giặc thì ở đó có bộ đội Tây Đô". Khoảng giữa tháng 12-1977, theo lệnh Quân khu (QK), TĐTD lên đường bảo vệ biên giới Tây Nam của Tổ quốc...

Trung tá Trần Văn Chánh (Sáu Chánh), nguyên Phó Chỉ huy trưởng Đoàn 9902, Mặt trận 979 - nay là Trưởng tiểu ban Ban liên lạc cựu chiến binh (BLLCCB) TĐTD khu vực Sóc Trăng - bồi hồi nhớ lại: Ngày 9-1-1978, TĐTD được QK giao nhiệm vụ phối thuộc cho Tỉnh đội Kiên Giang (KG) đánh địch, bảo vệ thị xã Hà Tiên. Ngay trong ngày, TĐTD phối hợp với đơn vị bạn đánh địch ở khu vực Thạch Động, với nhiệm vụ phục kích đón lõng ở hướng Bắc thị xã. Khi pháo binh ta bắn xong, các mũi quân ta đánh vào khu vực nói trên, thấy địch về khu xép Nước Mặn (xã Mỹ Đức) đào công sự, ban chỉ huy tiểu đoàn đề nghị Sở chỉ huy tiền phương KG cho đánh tập kích, tiêu diệt địch. Nói chung là được đồng ý, nhưng cũng có ý kiến cho rằng "Đánh bọn này nên thận trọng, ở đây đã có nhiều đơn vị đánh, muốn tiêu diệt nó phải trả giá rất đắt!". Sáu Chánh, lúc bấy giờ là Tiểu đoàn phó – Tham mưu trưởng, giọng chắc nịch "Anh cứ an tâm"... Thế rồi, tiểu đoàn đã nhanh chóng đến tiếp cận trận địa, sau đó thì đồng loạt nổ súng. Nhờ địa hình rừng cây rậm rạp, đồng thời được pháo và cối yểm trợ, sau 20 phút chiến đấu, địch chống cự quyết liệt, nhưng gặp phải sự ngoan cường của chiến sĩ Tây Đô, đành thất thủ... Kết quả, ta bị thương 2, nhưng đã đánh thiệt hại nặng 1 đại đội địch và thu 7 súng, trong đó có 1 đại liên. Do biết nắm bắt thời cơ, lợi dụng địa hình, đưa quân bí mật, tập kích (vốn là sở trường bộ đội Tây Đô), và tiêu diệt địch ban ngày - tỉnh KG đã đề nghị về trên, khen TĐTD Huân chương chiến công hạng Nhất.

Ông Trần Văn Chánh (trái), ông Nguyễn Văn Lực (thứ ba, trái), ông Lê Đông Phương (thứ ba, phải), kế tiếp là ông Lê Trọng Nghĩa và ông Hà Phương – trong một buổi gặp gỡ tại nhà Thiếu tướng AHLLVTND Lê Thanh Sơn (thứ hai, trái).

Ông Sáu Chánh khẳng định: Thắng trận này, anh em càng vững tin, ổn định tư tưởng dám đánh, dám thắng. Rồi, ông "khoe": Sau đó tiểu đoàn đã được đi báo cáo "chiến lệ" (điển hình) ở QK...

Theo báo cáo "Mười năm chiến đấu giúp bạn của Đoàn 9902 tỉnh Công-pông Chnăng", ngày 15-3-1978, địch uy hiếp nặng Hà Tiên, TĐTĐ lại được lệnh trở lại giúp các đơn vị bạn ở chiến trường này (vì các đơn vị ở đây chiến đấu nhiều ngày đã mệt). Ngay buổi chiều trong ngày, vừa có mặt ở Hà Tiên, TĐTĐ tổ chức chiến đấu ngay và đến 22 giờ, đã giải tỏa được Hà Tiên. Trong trận này, điều đáng nói là, 2 cụm pháo của ta bị địch vây, gần như có nguy cơ bị mất, song, mũi tiến công của TĐTĐ đã trực tiếp "giải vây" 2 cụm pháo.

Qua lời kể của các ông: Sáu Chánh; Hà Phương, nguyên là tác chiến Tinh đội Hậu Giang (HG- cũ), nay là Phó ban BLLCCB TĐTĐ; và Nguyễn Văn Lực, nguyên Đại đội phó đại đội 28, có thể hình dung diễn biến trận đánh này cụ thể hơn:

Sau khi địch đánh chiếm phần lớn thị xã Hà Tiên, chỉ trong 3 ngày, chúng đã thảm sát hơn 300 người dân. QK ra lệnh "TĐTĐ phối thuộc trung đoàn 270 (Bộ quốc phòng) bảo vệ thị xã Hà Tiên" thì đơn vị tập kết tại Ngã Ba Cái Sắn và tổ chức hành quân thần tốc (bằng xe) suốt đêm. Khi đến nơi, Trung đoàn trưởng 270 giao nhiệm vụ cho TĐTĐ đánh cật theo ven biển, thẳng xuống Mũi Nai, "bắt tay" (giải vây) 2 cụm pháo 105 ly. Lúc này, ban chỉ huy tiểu đoàn chỉ có Sáu Chánh, ông ra lệnh triển khai ngay đội hình, đồng thời phát động căm thù - tại vị trí còn ngổn ngang thi thể 15 người dân bị thảm sát trước đó (có nhiều phụ nữ lõa lồ thân thể, bị nhục hình man rợ!). Đến 17 giờ cùng ngày, đơn vị đã triển khai lực lượng xong; chờ các mũi quân bạn, khi được lệnh nổ súng, tiểu đoàn triển khai chiến đấu ngay... Lúc trận đánh diễn ra, có ba người dân (1 phụ nữ bị thương nhẹ và 2 thiếu nhi) đang trong vòng vây địch thoát chạy, lội ra mé biển, ông Sáu Chánh – lúc này xem như quyền tiểu đoàn trưởng – ra lệnh cứu dân ngay. Đến 22 giờ cùng ngày,

TĐTĐ đã hoàn thành nhiệm vụ ("bắt tay" 2 cụm pháo tỉnh KG). Mọi người mệt nhừ, đói lả!

"Sau trận này, Đảng bộ tỉnh KG đã có thư gửi Đảng bộ và Tỉnh đội HG nói cảm ơn HG đã sản sinh ra một TĐTĐ anh hùng! Riêng tôi, 3 ngày sau, "lên" tiểu đoàn trưởng!" – ông Sáu Chánh nhắc lại, giọng nói đầy tự hào...

"BẮT SỐNG" XE TĂNG Ở CHÂN NÚI SOM!

Sau khi quân tình nguyện Việt Nam giúp lực lượng cách mạng Campuchia giải phóng dân tộc mình thoát khỏi nạn diệt chủng, bọn Polpot-lêng Xary co cụm sâu vào vùng rừng núi, sau đó củng cố lực lượng, đánh phản kích, hòng chiếm lại những khu vực đã mất. TĐTĐ được QK điều qua tỉnh Tà Keo làm nhiệm vụ truy quét địch, giúp bạn xây dựng lực lượng, đồng thời lo "cứu đói, cứu đau" cho dân...

Ngày 22-1-1979, tiểu đoàn vừa hành quân đến đóng quân tại khu vực núi Som, thì ngay ngày hôm sau đã đi truy quét đánh địch ở hướng tỉnh Cam-pốt. Khoảng 16 giờ chiều, được Sở chỉ huy tiền phương thông báo địch đánh chiếm Ngã Ba Tà Lập, phát triển về hướng núi Som. Đồng thời chỉ thị: bằng mọi cách, TĐTĐ phải đánh tiêu diệt, chặn đứng mũi tiến quân này; phía Sở sẽ cho chi viện 2 khẩu pháo 105 ly ở cách đội hình đóng quân khoảng 10 cây số. Vậy là, TĐTĐ nhanh chóng hành quân trở về chân núi Som (huyện Kiri Vông, tỉnh Tà Keo). Khi tiểu đoàn bố trí đội hình chiến đấu và đào công sự chưa xong, thì địch đã mở mũi đánh vào đội hình phục kích của tiểu đoàn - lúc ấy khoảng 10 giờ ngày 24-1-1979. Tiểu đoàn ra lệnh nổ súng. Ngay những phút đầu tiên, đã bắn bị hư 1 xe tăng của địch. Chiếc khác lọt vô ổ phục kích, bị bắt gọn, trên xe có 7 súng, trong đó có 3 súng lớn. Chúng điên cuồng, tập trung cả bộ binh và xe tăng còn lại, hòng chiếm lại trận địa, chiếm lại xe tăng. Tiểu đoàn liền chỉ thị đại đội 28 đánh mạnh từ sườn núi xuống, đại đội 23 đánh từ ngoài rừng (phía sau) vào - đồng thời xin pháo binh tiền phương, cộng với cối của tiểu đoàn, bắn vào đội hình địch, và bắn "khóa đuôi" phía sau... Trong lúc địch gồm 1 trung đoàn, có 6 xe tăng - ta chỉ 1 tiểu đoàn "trừ" (do đại đội 20 đang làm nhiệm vụ bảo vệ sở chỉ huy tiền phương) - nhưng, sau hơn 30 phút chiến đấu ác liệt, ngoài chuyện thu được 1 xe tăng và vũ khí, TĐTĐ còn loại khỏi vòng chiến đấu gần 100 tên...

Nhắc chuyện "bắt sống" chiếc tăng địch, Thiếu tá Lê Đông Phương, lúc bấy giờ là tiểu đoàn phó TĐTĐ, nhớ lại: "Lúc đó, tôi chỉ huy đại đội 28. Anh Nguyễn Hà Phúc là tiểu đội trưởng, đã không sử dụng B40, B41 hủy diệt tăng. Còn anh Đào Trọng Quyền, chiến sĩ - nhờ Phúc và chiến sĩ Nguyễn Văn Thủ bắn yểm trợ - đã một mình với khẩu AK lao lên chiếc tăng đang nổ máy, giở nắp bồn lái, bắn chết lái tăng, chiếm xe. Trong đó có 2 khẩu đại liên 30, 1 khẩu 12 ly 8 và 1 khẩu pháo DK 100 gắn trên xe, v.v... Sau đó, Thủ dùng khẩu 12 ly 8 bắn vào đội hình địch, chúng khiếp sợ, tháo chạy". Ông Đông Phương cho biết thêm, khi vừa chiếm xe, ông và hai đồng chí: Lái và Sĩ Hùng, cùng nhảy lên xe. Quyền bước xuống, ông Phương giao đồng chí Lái (là chiến sĩ thuộc đại đội trợ chiến) lái xe. Đồng chí Lái vốn chỉ quen lái máy cày nên không lái tăng được. Đến lượt đồng chí Sĩ Hùng (từng lái xe Jeep) cũng không lái được... Cuối cùng, sau một lúc mày mò, thì đồng chí Lái đã lái được chiếc tăng về ban chỉ huy tiểu đoàn. Sau đó, chiếc tăng được giao cho Sở chỉ huy tiền phương.

Theo lời ông Lê Trọng Nghĩa, một trong 2 đồng chí nguyên là thủ trưởng cơ quan QK, "người viết sử" của TĐTĐ, nay là Phó ban BLLCCB TĐTĐ TPCT, sau ngày lực lượng

cách mạng Campuchia và quân tình nguyện Việt Nam chiếm Nông-Pênh, địch phản kích, đánh vào phía sau của đại quân, chiếm Tà Keo, dài xuống Tà Lập, gây nhiều khó khăn cho hậu phương. Nhưng cuối cùng cũng phải chấp nhận "dừng bước" trước ý chí, tinh thần của bộ đội Tây Đô. Ông Sáu Chánh tiếp lời: "Trận đánh này càng khiến bộ đội Tây Đô tự hào, vững bước tiến lên – vì là tiểu đoàn của tỉnh mà đương đầu và đã đánh thắng xe tăng địch!".

* * *

Tôi từng có dịp đi thăm bộ đội ở Công-pông Chnăng vào những ngày giáp Tết Mậu Thìn (1988). Lúc đó chỉ cảm nhận được sự khắc nghiệt của thời tiết, địa hình, sự khó khăn muôn vàn trong sinh hoạt, đời sống của bộ đội. Nào thấu hiểu sự chịu đựng, hy sinh, với bao nỗi bất trắc, hiểm nguy luôn chực chờ, bủa vây người lính. Giờ, càng thấm thía ý nghĩa cuộc sống thanh bình, càng trân quý bộ đội Cụ Hồ nói chung và bộ đội Tây Đô nói riêng!

Nhìn lại quá trình TĐTĐ 50 năm xây dựng & trưởng thành, nói một cách ví von: TĐTĐ, nửa thế kỷ - máu và hoa, tôi đã góp nhặt được những con số: TĐTĐ có hơn 3.000 liệt sĩ, trong đó ước chừng vài trăm liệt sĩ chưa-biết-tên; và hơn 1.000 thương binh. TĐTĐ hai lần được tuyên dương AHLLVTND (lần đầu ngày 12-9-1975 - lần sau, năm 1985, qua thành tích "giúp bạn toàn diện" ở CPC); 2 đại đội (20, 23), và đại đội đặc công, cùng 11 cá nhân cũng đã được phong tặng (hoặc truy tặng) danh hiệu cao quý này. Mặt khác, sống, chiến đấu và trưởng thành từ tiểu đoàn, có người từng là Phó Tư lệnh Mặt trận 979; có 5 vị mang quân hàm Thiếu tướng; 2 vị từng là Sư đoàn trưởng; 2 vị từng là thủ trưởng cơ quan QK; 4 vị từng giữ chức Tỉnh đội trưởng; cùng nhiều vị mang quân hàm đại tá, có cả thượng tá, v.v...

Tôi trộm nghĩ, như vậy, cho dù một, hai hay nhiều hơn nữa những chiến công của TĐTĐ không (hoặc chưa) được công nhận, khen thưởng "cho xứng tầm", thì bộ đội Tây Đô vẫn luôn có quyền tự hào - bởi đã hoàn thành nhiệm vụ - trọn nghĩa nước non.

Bài, ảnh: NHƯ BĂNG

Bài cuối: Vện tình đồng đội